



MINISTER
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Warszawa, 9 maja 2019 roku

Szanowni Państwo Rektorzy,

na wstępie pragnę ponownie złożyć na ręce Waszych Magnificencji serdeczne podziękowania i wyrazy uznania za ogrom pracy, który wkładają Państwo w działalność organizacyjną mającą na celu wdrożenie nowej ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*.

Należy jednak podkreślić, że jednym z warunków prawidłowej realizacji tego jakże trudnego zadania jest zrozumienie i akceptacja przygotowywanych procesów i rozwiązań przez środowisko akademickie, w tym przede wszystkim organizacji związków zawodowych reprezentujących pracowników uczelni zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Pozwalam sobie przypomnieć Państwu Rektorom, że zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.) wszelkie decyzje podejmowane przez organy uczelni nie mogą naruszać uprawnień związków zawodowych wynikających z ustawy. W szczególności dotyczy to decyzji odnoszących się do regulaminu wynagradzania, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, regulaminu nagród i premiowania, zasad podziału środków na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w jednostkach sektora finansów publicznych. W szczególności te kwestie, zgodnie z art. 27 ust. 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. – *o związkach zawodowych* (t. j. Dz.U. z 2019 r. poz. 263), a także art. 77² § 4 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy* (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 917, z późn. zm.) powinny być uzgadniane z organizacjami związkowymi. Zwracam także Państwa uwagę na wynikający z art. 28 ust. 2 ustawy – *o związkach zawodowych* obowiązek udzielania zakładowej organizacji związkowej, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku, informacji niezbędnych do prowadzenia działalności związkowej.

W ostatnim czasie do Ministerstwa wpływają od przedstawicieli związków zawodowych działających w uczelniach sygnały dotyczące następującej problematyki:

1. Niewłaściwego rozdysponowania przez uczelnie środków przekazywanych przez Ministerstwo.

Przedstawiciele związków zawodowych zwracają uwagę Ministerstwu na możliwość ewentualnego zmniejszania przez Państwa Rektorów uczelni kwot pochodzących z rezerwy celowej i przeznaczenie jej części na tzw. podwyżki styczeniowe, wynikające z nowych regulacji ustawowych. Ponadto, w ocenie związków zawodowych brak jest wystarczającej przejrzystości oraz współdziałania ze stroną związkową władz uczelni, w kwestii zasad i kryteriów jakie zostały przyjęte przy podwyższaniu wynagrodzeń poszczególnych pracowników uczelni.

Pragnę wyjaśnić Państwu Rektorom, iż w kwietniu br. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego dokonał podziału środków finansowych przeznaczonych na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i badawczego w formie subwencji. Od tego roku zmieniła się rola algorytmu podziału środków, ma on pełnić funkcję stabilizującą finanse uczelni przy jednoczesnym zachowaniu parametrów prokościowych podziału.

Mając na uwadze to, że 2019 rok jest pierwszym rokiem wdrażania ustawy - *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* **pod koniec 2018 r. zdecydowaliśmy o przekazaniu uczelniom ponad 755 mln zł w ramach zwiększenia dotacji statutowej.** Środki te z uwagi na to, że pochodziły z oszczędności budżetowych miały charakter jednorazowego zwiększenia i miały zapewnić uczelniom płynność finansową w związku z koniecznością zwiększenia zasadniczych wynagrodzeń minimalnych nauczycieli akademickich od 1 stycznia 2019 r.

Zgodnie z zapowiedziami Pana Premiera Jarosława Gowina uczelnie publiczne oraz uczelnie niepubliczne prowadzone przez kościoły i związki wyznaniowe finansowane na zasadach uczelni publicznych otrzymały w 2019 r. **zwiększenie subwencji z przeznaczeniem na podniesienie wynagrodzeń wszystkich pracowników uczelni w łącznej kwocie 916,5 mln zł (z tego uczelnie nadzorowane przez MNiSW 744,0 mln zł).** Powyższe środki finansowe pochodziły z uruchomionej decyzją Ministra Finansów rezerwy celowej, ujętej w *ustawie budżetowej na rok 2019* (Dz. U. poz. 198) pod poz. 71. Wartość zwiększenia subwencji na podniesienie wynagrodzeń pracowników określono dla poszczególnych uczelni jako 7% wartości funduszu wynagrodzeń z roku 2017 wykazanego w sprawozdaniu Rb-70 za IV kw. 2017 r. i powiększoną o pochodne. Powyższe zwiększenie wysokości subwencji zostanie uwzględnione w podstawie naliczenia subwencji na rok 2020 i w kolejnych latach.

Kolejnym krokiem w celu sprawnego wdrażania reformy było **zwiększenie podstawowej kwoty podziału subwencji w 2019 r. Wg. nowych zasad podzielono o 266 mln zł więcej środków niż rok wcześniej.** Jednocześnie w pierwszym roku wdrażania reformy najwyższy możliwy spadek subwencji rok do roku, został zabezpieczony na poziomie -1% co daje zdecydowanie większy poziom stabilności finansowej w porównaniu do dotychczasowych rozwiązań.

Ponadto, równocześnie z głównym podziałem subwencji Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego dokonał **podziału dodatkowych środków z przeznaczeniem na stabilne wdrażanie najważniejszych rozwiązań wprowadzonych ustawą - *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.***

Kwotę zwiększenia dla poszczególnych uczelni akademickich obliczono w oparciu o wskazane przez uczelnie skutki finansowe (łącznie z pochodnymi) zwiększenia minimalnego wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli akademickich. **Łączna kwota zwiększenia przeznaczona na ten cel wyniesie ponad 230 mln. zł.** Środki te zostaną wliczone każdej z uczelni jako podstawa obliczania kolejnej subwencji.

Łącznie w 2019 r. podzielono pomiędzy uczelnie publiczne dodatkowo 1,4 mld zł więcej aniżeli w roku 2018.

2. Braku jednolitych zasad stosowania przez uczelnie 50% kosztów uzyskania przychodów.

Kolejnym istotnym zagadnieniem poruszonym przez przedstawicieli związków zawodowych jest kwestia rozbieżności w stosowaniu 50% kosztów uzyskania przychodów przez uczelnie. Ministerstwo Finansów pismem z dnia 15 lutego 2019 roku potwierdziło, iż z postanowień art. 116 ust. 7 ustawy - *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* wynika, że wykonywanie obowiązków nauczyciela akademickiego stanowi działalność twórczą o indywidualnym charakterze, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. *o prawie autorskim i prawach pokrewnych* (Dz.U. z 2018 r. poz. 1191 z późn. zm.). Powyższy przepis literalnie wskazuje, iż praca nauczyciela akademickiego ma twórczy, indywidualny charakter, a ustawowy zakres obowiązków nauczycieli akademickich wymaga podejmowania we wszystkich obszarach aktywności zawodowej (całość wykonywanych obowiązków nauczyciela akademickiego) działalności twórczej (utwór) w rozumieniu ustawy *o prawie autorskim*. Zakresem podmiotowym powyższej regulacji objęto wszystkich nauczycieli akademickich, niezależnie od podstawy prawnej zatrudnienia oraz rodzaju uczelni. Obecnie w Ministerstwie Finansów trwają prace nad opracowaniem interpretacji ogólnej uregulowań prawnych dotyczących powyższego zagadnienia.

Przedstawiciele związków zawodowych wskazali przykłady uczelni, w których zwiększone do 50% koszty uzyskania przychodów nie są stosowane do całości wynagrodzenia nauczycieli akademickich, ale od poszczególnych jego składników, np. tylko od wynagrodzenia zasadniczego.

Pragnę podkreślić, że biorąc pod uwagę uregulowania ustawowe oraz wyjaśnienia Ministerstwa Finansów należy uznać, że 50% koszty uzyskania przychodu należy zastosować do całości wynagrodzenia nauczyciela akademickiego.

3. Łączenia oceny pracy nauczyciela akademickiego z oceną parametryczną oraz przenoszenia ustawowych kompetencji organów poprzez zapisy statutowe.

Ocena pracy stanowi niezwykle istotny element systemu motywacji oraz rozwoju zawodowego każdego pracownika, w tym także nauczyciela akademickiego. Nowa ustawa - *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* powierza autonomii uczelni również sprawy związane z polityką kadrową, w tym doбором właściwej kadry, oceną pracy, budowaniem systemów motywacji i podnoszenia jakości pracy, tj. możliwość autonomicznego określania szeroko rozumianych procedur dotyczących postępowania w zakresie stosunków pracy.

Uregulowanie znajdujące się w art. 128 ust. 3 ww. ustawy nakłada na rektora obowiązek określenia kryteriów i trybu dokonywania oceny okresowej dla poszczególnych grup pracowników oraz wskazania podmiotu dokonującego tej oceny, a także określenia jej zasad. Realizacja powyższego obowiązku rektora musi być poprzedzona zasięgnięciem opinii senatu, związków zawodowych, samorządu studenckiego oraz samorządu doktorantów. Zatem, kwestie dotyczące oceny okresowej winny być wykonywane przez Państwa Rektorów w porozumieniu z przedstawicielami całej społeczności uczelnianej.

Przedstawiciele związków zawodowych zwracają również uwagę na nieprawidłowość polegającą na przenoszeniu, a wręcz utożsamianiu zasad dotyczących przeprowadzania ewaluacji uczelni z mechanizmami oceny pracy pracowników. Przytoczone zostały przykłady uczelni w których ocena pracy nauczyciela akademickiego uzależniana jest od uzyskania odpowiedniej liczby publikacji w określonych czasopismach. Strona związkowa zwraca uwagę, że uczelnie często wręcz odmawiają finansowania badań oraz publikacji, jeśli nie zostaną one wzięte pod uwagę przy ewaluacji. Wypada w tym miejscu zwrócić uwagę, że zakres obowiązków pracowniczych nauczycieli akademickich jest znacznie szerszy niż zakres dorobku podlegającego ewaluacji. Zatem łączenie czy wręcz utożsamianie oceny pracy nauczyciela akademickiego z oceną dokonywaną w związku z ewaluacją jakości działalności naukowej uczelni jest niedopuszczalne.

Pozwalam sobie także zwrócić uwagę na to, że działanie polegające na przenoszeniu ustawowych kompetencji organów poprzez zapisy w statutach uczelni należy również uznać za działanie niewłaściwe. Zgodnie z utrwalonym w judykaturze poglądem, co do zasady przeniesienie kompetencji organu wymaga podstawy ustawowej i jest wyjątkiem od zasady generalnej nieprzenoszalności kompetencji, bowiem przepisy upoważniające do przeniesienia kompetencji jako przepisy szczególne nie mogą być interpretowane w sposób rozszerzający. Od przeniesienia kompetencji odróżnić należy tzw. upoważnienie do wykonywania kompetencji, co oznacza, że organ lub osoba, której powierzono wykonanie kompetencji organu, nie przejmuje tych kompetencji, a tylko wykonuje je w imieniu i na rachunek organu, do którego one należą (por. np. Wyrok WSA w Poznaniu sygn. akt. IV SA/Po 798/07).

Łączę wyrazy szacunku


z up. Ministra
SEKRETARZ STANU
Piotr Müller

Pismo wysłane wyłącznie drogą elektroniczną otrzymują:

1. Rektorzy uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
2. dr Janusz Rak – Prezes Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego
3. Dominik Szczukocki – Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”